

reny. Una hipòtesi lleugera de Montoliu (EUC VI, 110) fou imaginar un *BERROARIUS 'guardià d'ovelles' (que derivaria del grup dialectal BERR-, nom de moltons i xais, aplegat per M-L., 1049, amb fonts heterogènies i no catalanes): ja Spitzer (*Neupbil. Mittgn.* 5 XVI, 21, o 1913, 157 ss.) i Moll (*l. c.*, i *AlcM*) ho descartaren indicant que és una formació absurda a causa de la -o- (però E. Levi i fins un poc A. Prati s'ho prengueren seriosament fins al punt de donar com a existent un cat. *barroer 'pastor'). Però no tenia fonament més ferm Moll (i per tant hi ha renunciat en els treballs posteriors) per relacionar amb un suposat oc. ant. *barufaut* 'propens a barallar-se' (que hom posava a l'article BIROUFAN del REW, 1116); no sols ètímon germànic discutible, sinó que l'indicat mot occità és un hapax d'existència insegura i de significat encara més obscur (com indica PSW I, 130). Amb els següents, entrem en el terreny de les connexions possibles, que en part fins és versemblant que ajudessin. El prov. *berrigaud* vol dir «bonhomme imbécile» (TdF) (potser referint-se a la fama d'home de costums primitius que té el pastor): és fàcil que això contribuís a l'evolució de sentit del cat. *barroer*, des de 'temerari' cap a 'matusser'.

Es pot pensar seriosament que en *barruer* hi hagi una evolució d'un derivat de *berruga*, no solament en el sentit de 'berrugós' > 'grofolut' sinó millor encara com a nom primerament d'algun arbust ple de rugositats i espines: de fet a Farrera i altres diverses parts del Pallars i de la Vall d'Aran (ací també una forma segurament secundària *barrusè*) *barruer* designa una espècie d'arç. *Baburrero* s'havia usat a l'Aragó per a un «cazador de pájaros con lazo, liga, red» segons el *DAut.*, cosa que en el *DHiAcEsp.* figura en uns Estatuts de Saragossa publicats en una edició de 1625: també això pogué tenir alguna influència tenint en compte que segons aquell es pren «por extensión», com a «hablador de cosas inútiles»; possibilitat segurament més remota, per més que això podria unir-se amb *baburrear* 'balbuçar' (ibid.). En canvi és força raonable, com he dit abans, que en mesura més o menys gran hi hagi relació amb un gascó *barruè*, -ère «errant, vagabond» recollit per Palay (segons aquest es diria *barruèc*, -ègue en altres parts, i en el Lavedà amb el sentit de «impair, de trop», tot això ja inspira més desconfiança). Aprofito l'ocasió per cridar l'atenció sobre la idea que insinua Palay que el prov. *barrulaire* «vagabond» (derivat de *barrulà* 'rodar, vagabundear') es relacioni amb el gc. *barruè*.¹¹

DERIV.: *Barroeria* [1905, Bulbena].

¹ Potser hi ha un verb *barruejar* en el *Torcimany* de L. d'Aversò (c. 1393), que posa *barruajau* (1626. 41), i entremig d'una llarga llista de formes verbals en -au, però és molt incert, perquè no dóna cap indicació del sentit i no tenim cap altra notícia de tal verb en català. Hi ha el piem. *sbarué* i el sic. *sbarruari*, que Nigra (*ZRPb.* xxviii, 641 ss.) iguala a it. *spaurare* ('esporuguir'), però Salvioni no creu en aquesta explicació (*KJbRPh.* VIII, i, 143) i també és molt problemàtic. —² A. Prati (dues versions

que solament s'aparten en detalls, de complement o de síntesi), *ARom.* xx, 1936, 208, i *Vocab. Etim. It.*, s. v. —³ Coincidència completa amb la forma catalana, havent-se confós en aquest dialecte les -r- i -rr-. H. J. Frey, *Per la posizione lessicale dei dialetti veneti*, p. 80. També es troba a Pàdua el 1393 per a una espècie de moneda, sentit, però segurament no origen, diferent. Cf. encara Mussafia, *Beitr. z. K. d. nordital. Mua.*, 32. —⁴ Un mot *barrubel*, hapax, que pronuncia un personatge de J. Ruyra en una de les narracions blanques de «Marines y Boscates» (p. 338) seria aquest mateix mot, segons Tallgren, *Glanures* IV, 66; versemblant per la perfecta coincidència, i concebible en el sentit que es tracta d'una reminiscència personal o fins d'un manlleu (de gent de marina, poc arrelat) après a les costes de la Riviera; ben incert perquè el context no il·lustra el sentit i es tracta d'una mena d'exclamació un poc incoherent, encara que es pugui entendre com a aplicada a la persona que escolta. De tota manera no ens explicaria res. D'altra banda *estel berruel*, -uguel terme d'astronomia popular en BDC XVIII, 138. —⁵ El ms. dóna una grafia confusa, que sembla *és barroer* esmenat sobre *barruer* (si bé d'altres han cregut llegir *barraer*), G. Contini, *ARom.* xx, 112. —⁶ No sé si és exacte el passatge «d'aquelles perles malaguanyades, en mes mans *barruberes*» que el *DBal.* atribueix a l'*Atlàntida* (no el trobo i sembla reportat infidelment), en tot cas, però, és fraseologia genuïna i atribuïble al gran renaixentista. —⁷ Concorren en aquest punt M-Lübke (*REW*, 1050), Prati, Moll (*AORBB* I, 1928, p. 209, § 47), Ezio Levi i una mica tots. Aquest en la seva monografia *Gli Almogaveri d'Italia*, dels *Nuovi Studi Medievali* III, 147. —⁸ Així ho comprova ja el mer fet del gran nombre de famílies que duen aquest ètnic com a cognom en molts països força allunyats. En el *TdF Berruyer*, *Barouyer*, cognoms del Delfinat; *Barrué* i *Barruerot* en el centre de Gascunya, que a Peyrusse-Grande s'han convertit en microtopònims ja antics segons Polge (*Mél. Philologie*, 1962, 34); *Barrobés* cognom que *AlcM* registra a molts pobles de l'Ebre. El nom de la gran vall de *Barravés* a l'alta Ribagorçana i el de l'adjacent poble de *Barruera* a la vall de Boí presenten grossos i obscurs problemes etimològics (en els quals hom s'ha atingut generalment a d'altres pistes, potser practicables però amb greus obstacles no pas superats), potser podem sospitar que designaren localitats repoblades per immigrants berruier. En fi els mots oc. *barruè*, -ec, i *barrulaire* 'vagabund', de què parlo més avall, són potser encara un altre resultat d'aquesta propensió migratòria. —⁹ «En altra caxa --- un *barruer* o bassinet o salada de ferre», doc. mallorquí de 1434 (*BSAL* III, 312a), «un arnès de cama e de cuxa, hun *barroer*, huna salada», Alart, doc. de 1439, *Inv. Ll. Cat.*, s. v. (i *RLR* v, 291). Dades ací molt adequades, si res més no per comprovar que la forma precisa *barroer* és ni més ni menys la que hem d'esperar com a re-